

КРЕВКИ НЕШТА

Сузан Мајснер

Сигурно во срцево живее нешто што не исчезнува - а
животот е повеќе од сон.

- Мери Волстоункрафт

1

**РАЗГОВОР СО Г-ЃА СОФИ ХОКИНГ
СПРОВЕДЕН ОД ЕМБРОУЗ ЛОГАН, ПРИПАДНИК НА
МАРШАЛСКАТА СЛУЖБА НА САД
СЛУЧАЈ БРОЈ 069308**

Официјален транскрипт
Сан Франциско, Калифорнија
6 ноември 1906 година

ПРАШАЊЕ: Уште еднаш, благодарам што дојдовте. Ве молам, заради записникот, наведете ги целото име и презиме, возраст, датум и место на раѓање.

ОДГОВОР: Софи Вејлен Хокинг, 24 август 1884 година. Донахади, Ирска. Имам дваесет и две години.

ПРАШАЊЕ: Вејлен ви е моминското презиме, така?

ОДГОВОР: Така е.

ПРАШАЊЕ: Благодарам. А сега, ако не ви пречи, би ви поставил неколку прашања за записник бидејќи досега сум немал можност да разговарам со вас. Од Ирска во Соединетите Држави сте емигрирале во 1903 година и првите две години во земјава сте ги минале во Долен Менхетен, Њујорк. Точно?

ОДГОВОР: Да. Речиси првите две години, не сосем.

ПРАШАЊЕ: Тоа значи, сте имале деветнаесет години кога сте емигрирале?

ОДГОВОР: Да. Зошто досега не сум разговарала со вас? Да не се отсели другиот детектив?

ПРАШАЊЕ: Не, детективот Морис сè уште е на случајов. Јас неодамна се приклучив и сум припадник на маршалската служба.

ОДГОВОР: Господине, не знам што е тоа.

ПРАШАЊЕ: Припадниците на маршалската служба дејствуваат на сојузно, не на локално ниво, за спроведување на законот.

ОДГОВОР: Така. Значи... и вие сте детектив, нели?

ПРАШАЊЕ: Да, вршам истраги за кривични дела на сојузно ниво. Може ли да продолжиме сега?

ОДГОВОР: Да.

ПРАШАЊЕ: Може ли да ми потврдите дека сте стапиле во брак со извесен Мартин Хокинг на 10 март 1905 година, во судница овде во Сан Франциско?

ОДГОВОР: Да, стапив. Имате ли вести за мојот сопруг? Затоа ли сум повикана?

ПРАШАЊЕ: Можно е. И повторно, заради записникот, дали пријавивте дека вашиот сопруг Мартин Хокинг исчезнал, шест седмици по земјотресот кој се случи на 18 април годинава?

ОДГОВОР: Да, пријавив.

ПРАШАЊЕ: Може да ми кажете, зошто чекавте шест седмици за да ја известите полицијата дека сопругот ви е исчезнат?

ОДГОВОР: Тој многу патува поради неговата работа и најпрвин не знаев точно дали навистина е исчезнат.

ПРАШАЊЕ: Претходно имате изјавено дека, во првите минути по земјотресот, сте избегале од вашиот дом на улицата Полк, заедно со вашата појерка, Кетрин Хокинг. Точно е тоа?

ОДГОВОР: Да.

ПРАШАЊЕ: А, кога сте заминале, куќата на улицата Полк уште стоела, така?

ОДГОВОР: Куќата... внатре сè беше скршено и расфрлено, и оџакот отпадна, но да, уште стоеше, не се урна.

ПРАШАЊЕ: Дали куќата уште стоела шест седмици подоцна кога сте се вратиле?

ОДГОВОР: И претходно ѝ кажав на полицијата. Беше спалена. Секоја куќа на таа улица беше спалена. Секоја куќа во нашето соседство беше изгорена. Јас се извинувам, господине, но знаете ли што се случи во градов? За рем не погледнавте како е насекаде?

ПРАШАЊЕ: Ве уверувам, г-ѓо Хокинг, не сум овде за да се потсмевам за загубата на вашиот дом, туку само да ги утврдам фактите за записот. За *мојот* запис. Се извинувам што ви поставувам прашања на кои веќе сте одговориле, меѓутоа морам да ви ги поставам. Сте се вратиле во вашиот дом шест месеци по земјотресот и сте го затекнале спален? Ништо немаше останато од него?

ОДГОВОР: Ништо, само пепел.

ПРАШАЊЕ: И, сте немале начин да дознаете дали г. Хокинг се вратил во куќата, по земјотресот, а пред да изгори?

ОДГОВОР: Како сум можела да дознам? Не бев таму.

ПРАШАЊЕ: Да. А сега, ако би можеле да се вратиме на денот кога се случи земјотресот. Изјавивте дека со Кетрин некако сте успеале да стигнете до бегалскиот камп во паркот Голден гејт кога почнале пожарите. Добро ли го разбрав ова?

ОДГОВОР: Да.

ПРАШАЊЕ: За време на четирите дена кои сте ги минале во бегалскиот камп, не сте слушнале никаков абер од сопругот, така? Не ви се придружи таму?

ОДГОВОР: Не. Како што веќе реков, беше заминат на службено патување. Заработува за живот патувајќи.

ПРАШАЊЕ: Значи, за да нема забуна, вашиот сопруг заминал на службен пат пред земјотресот и оттогаш немате контакт со него, така?

ОДГОВОР: Така е, немам. Да не најдовте нови информации за тоа каде е? Мислам дека имам право да знам.

ПРАШАЊЕ: Да, верувам дека наидов на извесни нови информации, но не сум сигурен дали тие нови податоци се во согласност со она што веќе го знаеме. Затоа морам одново да проверам дел од деталите кои сте ги навеле во првичната изјава за неговото исчезнување, односно да проверам дали она што неодамна го дознав е доследно со претходно наведените детали. Може ли да продолжиме?

ОДГОВОР: Секако дека може, ако тоа ви помогне да го најдете мојот сопруг.

ПРАШАЊЕ: Ви благодарам. Значи, за записникот: сте се венчале со Мартин Хокинг истиот ден кога сте го запознале, точно?

ОДГОВОР: Точно.

ПРАШАЊЕ: А, можете ли да ми кажете зошто сте го сториле тоа?

ОДГОВОР: Кое?

ПРАШАЊЕ: Сте се венчале со г. Хокинг истиот ден кога сте го запознале.

ОДГОВОР: Не е против законот да се омажите за некој кој штотуку сте го запознале, нели?

ПРАШАЊЕ: Точно, не е. Знаете, љубопитен сум.

ОДГОВОР: Се омажив за Мартин бидејќи ме побара за жена.

ПРАШАЊЕ: Претходно сте одговориле на оглас што тој го поставил во *Њујорк џајмс*, така? Дека бара жена за сопруга и за мајка. Во огласот навел дека е вдовец со мало дете. Добро ли го разбрав ова?

ОДГОВОР: Да.

ПРАШАЊЕ: И потоа, сте отпатувале од Њујорк во Сан Франциско за да се омажите за г. Хокинг иако вие двајца претходно никогаш не сте се сретнале?

ОДГОВОР: Така е.

ПРАШАЊЕ: Бидејќи?

ОДГОВОР: Бидејќи, што?

ПРАШАЊЕ: Госпоѓо Хокинг, дали вие тоа одбивате да ми кажете зошто сте се омажиле за човек кого штотуку сте го запознале?

ОДГОВОР: Не одбивам, господине. Се омажив за него бидејќи така сакав.

2

Март, 1905 година

Сончевата светлина се разлива како магија додека стојам до оградата на фериботот и гледам кон хоризонтот на Сан Франциско. Денот ќе заврши восхитувачки. *Восхишувачки*. Тој збор го избрав утринава од книгата со зборови на тато и уште од појадокот одвај чекав да го употребам. Татко ми напишал дека *восхишувачки* значи дека се чувствуваш како конечно да го имаш сето она што некогаш си го посакувал, до толку си среќен. Ми се допаѓа колку убаво звучи зборот кога го изговарам. Сакам да верувам дека денот ќе заврши восхитувачки. Сметам на тоа.

Повеќето патници на фериботот не се на палубава да го гледаат златното сонце како тоне зад западниот раб на небото. Седат внатре, се засолниле од силниот ветер, но јас не сакам да се туткам во затворен простор по шест долги дена минати во воз.

Замижувам додека опојната миризба на океанот ме враќа како во некој сон до куќичката на баба во Донахадди, над Ирското Море со водите во боја на шкрилец. Пред очи ми излегува куќичката иста каква што беше додека бев млада, на времето, кога животот беше едноставен. Во мислите ја гледам баба како ми прави сладок чај во нејзината кујна додека ветрето од пристаништето малку ги ниша тантелените завеси што таа ги направила од нејзиниот венчален фустан, два дена откако се омажила за мојот англикански дедо. На кујнската маса стои чинија со насликани маргаритки, а во неа колачиња од путер со шеќер, уште топли од рерната. Баба си потпевнува некоја стара галска мелодија...

Но, не.

И премногу часови минав прашувајќи се што не би сторила за да се вратам во времето, во кујната на баба, од што сè не би се откажала. Што сè не би дала. Отворам очи и повторно гледам како се доближуваат доковите на Сан Франциско.

Сега од никаква полза не ми е гледањето нанзад.

Се оддалечувам од оградата и застанувам да се засолнам до една стреа, ги враќам на место неколкуте прамени коса што ми се разлабавиле. Не сакам кога ќе слезам од фериботов да изгледам како уличка. Не денес.

Си го загледувам здолништето за да проверам колку е стуткано. Не се забележува многу под денската светлина која слабее. Од Њујорк до Калифорнија патував во втора класа на воз, не во приватен вагон за спиење, затоа сум вака стуткана. И не очекував нешто друго бидејќи Мартин Хокинг претходно ми напиша дека е финансиски добро ситуиран, но не и дека е богат. За мене е доволно чудо што воопшто поседува средства во кој било износ. Ќе се возев и во вагон за багаж по целиот пат само за да се тргнам од фабриката за чадори и од заедничкото живеалиште, а особено од младите ирски жени кои пречесто ме потсетуваа што сум оставила дома зад себе.

Да може сега да ме види мајка ми, несомнено би ме качила на првиот воз назад за Њујорк, ама па, мама не знае колку беше лошо. Не сакав да ја загрижувам, па не знае дека собата во која се вселив како потстанар со уште четири други девојки не беше поголема од шпајз и дека во задниот двор имаше само една чешма од која сите кои живеат во таа зграда единствено можеа да наполнат вода за пиење, за капење и за готвење. Не знае дека сите ги празнеа ноќните садови низ прозорците бидејќи немаше внатрешни тоалети – иако градот налагаше со указ да ги има – и, дека смрдеата на човечки измет висеше како ќебе во воздухот. Заедничкиот стан не беше место каде можеше да си дојдеш како дома кога ќе ти завршеше работниот ден. Беше само заедничка соба со ветви душеци, место каде сништата за еден подобар живот можеа да се распараат побрзо одошто излижаната облека, и место каде

девојките како мене, од Белфаст, од Арма, од Дери и од други ирски гратчиња, навечер ставаа глава на перница за да спијат.

„Кога растев, во Чикаго имав сосетка со потекло од Ирска“, ми рече една жена која седеше спроти мене, неколку часа претходно додека нашиот воз пуфкаше низ пустината Невада. „Во Америка дошла како млада девојка кога траело она ужасно време кога во Ирска немало што да се јаде и не никнало ништо. Тоа било пред години, јас дури и не сум била родена тогаш, значи одамна и пред вие да живеете. Ми рече дека она време било нешто страшно. Дека цели семејства умираше од глад.“ Жената сожаливо одмавна со главата.

Дома во Ирска нема никој кој не слушнал за тие долги години на скудноста. Сите во округот Даун го нарекуваа тоа време Големиот глад. Баба, која пркосно зборуваше сè до последниот здив во животот, го нарекуваше тоа време *Јн Горџа Мор*. Големиот глад, како со тоа да се вели дека не се помни недостигот на храна туку како тие години ги натерале луѓето да се чувствуваат. Прегладнети, и празни, и желни.

„Да, ми кажале дека било страшно тоа време“, одговори.

Потоа жената ме праша дали сум имигрирала во Америка со целото семејство.

Помислив на Мејсон, мојот брат кој прв дојде во Америка и ми прати пари за патот доде, а кој сега живееше некаде во Канада заедно со жената во која се вљубил. „Не. Само јас.“

„Сте дошле сосем сама овде?“ рече жената. „Мислам дека тоа е многу храбро од ваша страна. А, колку ли сте млада!“

На овие зборови се насмевнав бидејќи некои денови се чувствувам како веќе да сум проживеала неколку животи, некои денови како воопшто да не сум проживеала никаков живот, како сè уште да чекам животот да почне. Или, да почне одново.

Одговорив дека имам дваесет години, речиси дваесет и една.

„Колку убави јаболчици имате, и колку прекрасна црна коса“, продолжуваше жената. „Не знаев дека Ирците имаат црна коса. Мислев дека сите имате или црвена или руса или темнокостенлива.“

И тогаш, жената ме праша што ме носи толку далеку, од Њујорк дури до Сан Франциско.

Од многу причини. Нејзе ѝ ја кажав лесната. „Ќе се мажам.“

Жената ми честита и ме праша како се вика мојот иден сопруг. Кога ме праша тоа, сфатив дека одвај чекам некој постар и помудар да ми каже дека разумно постапувам, дека бирам разбирливо, ако се знае колку е тежок и сложен овој свет.

„Се вика г. Мартин Хокинг. Сакате да ја видите неговата фотографија?“

Жената се насмевна и кимна со главата.

Од чантата ја извадив фотографијата што Мартин претходно ми ја прати. На неа носеше костум на риги со ист таков елек. Брановидната коса му беше наместена со гел, а усните му беа делумно покриени со уредните мустаќи. Имаше харизматичен поглед во кој се губев секогаш кога ќе ја погледнав сликата. Оваа фотографија ја имав помалку од две седмици, но го имав запомнето секој нејзин детаљ.

„Ох, Боже! Колку е убав!“ рече жената. „Какви впечатливи очи! Изгледа како да може да види што имаш во душата.“

„Тој... тој е вдовец, неодамна доселен од Сан Франциско од Лос Анџелес. Има ќеркичка по име Кетрин, ја вика Кет. Девојчето има само пет години. Мајка ѝ починала од туберкулоза, што многу тешко му паѓа на детето.“

„О, колку тажно! И, колку сте вие мила штом истовремено преземате улога на мајка и на сопруга.“ Жената нежно ме допре по надлактицата со зачуденост, сочувствување, можеби дури и со восхитување. И потоа, ми посака

сѣ најдобро и се извини, па стана во потрага по службеникот во возот и шолја чај.

Сакав жената да ме праша како сум го запознала Мартин за да можам да проценам како ќе реагира на она што ќе го одговорам, но таа се врати со филџан чај в раце и не ме праша ништо. Додека беше отсутна во потрага по службеникот, замислував како ќе одговорам. Сега, ја видам фотографијата од чанта и, додека се доближуваме до пристаништето, се потсетувам на тој мој одговор.

Сѣ ушѣе не сум го зајознала, ќе ѝ речев на онаа жена. Одговорив на неговото оглас во весник. Во огласот бараше нова сојузја за себе и нова мајка за неговата ќеркичка. Не сакаше жена од Сан Франциско. Сакаше некоја од Искокој, од каде шѣо ѝотекнува и ѝој. Некоја на која не ѝ треба разгалување. Некоја која е ѝодгошвена без многу врева да ја ѝреземе улогата на неговата ѝокојна сојузја. Му ѝишав и му реков дека не ми треба разгалување. Дека го ѝосакувам она шѣо може да ми го ѝонуди – фин и удобен дом, некој за којо ќе се зрижам, деѣе кое ќе го сакам.

Жената ќе се ококореше и веројатно ќе одговореше: *Но... шѣо ако бидеѣе несреќна со него? Шѣо ако не биде добар кон вас?*

А, јас ќе ѝ речев дека токму за тоа најдолго размислував во мојата заедничка изнајмена соба пред да ја напуштам, додека стаорците трчаа наваму-натаму по ходникот, додека бебињата плачеа, додека мажите си ги давеа тагите во алкохол, а жените лелекаа, додека двојката во собата над нас чукаа во сидовите додека се тепаа и караа, а двојката во собата под нас чукаа во сидовите додека се задоволуваа еден со друг, и додека желудникот ми се грчеше од глад, и додека треперев од влага и студ.

Си зурно нема да е ѝолошо од она шѣо го имам видено, ќе речев. Освен ѣоа, не изгледа како некој кој ѝовредува дружи, нели?

Сега се загледувам во оваа фотографија, во неговото лице на маж кој изгледа најблиску што може до совршенство да изгледа еден маж.

Ќе се обидеше ли жената да ме разубеди од ова што сум на пат да го сторам? Можеби. Можеби не. Половина од моите состанарки од собата мислеа дека сум полудела, а другата половина ми љубомореа што сум го забележала огласот кој тие не го забележале. Мама не знае што ќе сторам кога ќе слезам од бродов и нема да ѝ пишувам додека веќе не биде сторено.

Дури и откако конечно ќе ѝ кажам колку бедно беше во онаа заедничка изнајмена соба, мама и натаму ќе сака да дознае што ме спопаднало да се омажам за човек што не го познавам. Тоа не беше планот кога заминав од Ирска за Америка. Тоа мајка ми не го посакувала за мене додека ми помагаше да ја спакувам единствената моја патничка торбичка. Размислував и на тоа прашање како би одговорила. Веќе почнав да го составувам писмото што ќе ѝ го пратам.

Посакувам дом, почнав општо, за да може да разбере и ако некој друг го чита писмото – можеби едниот од моите двајца постари браќа кои се сè уште во Ирска. Го ѝосакувам она шћо го имав како девојче. Тојла куќа, чисћи алишћиа, храна во шћајзој. Сакам да ѝеам ѝрисћивни ѝесни, да крћам дејска облека скинаћиа во иѓра, да ѝравам колачиња со џем и шћојло какао, како шћебе. И сакам да имам некој со кој ќе го сћоделувам сејшо шћоа. Само го ѝосакувам она шћо го имаше шћи, на времејшо кога го имаше.

А, љубовћиа? ќе сакаше да дознае мајка ми бидејќи, иако тато го нема со нас веќе долги години, таа сè уште го љуби. Сè уште се чувствува омажена за него.

А, љубовћиа?

Што, љубовта?

Фериботот се доближува до неговиот пристан, забавува пред докот, а таму стојат мажи подготвени да го заврзат. Отаде станицата за фериботи, контурите на градот личат на амбициозно делче од Менхетен, со кули и со градби на повеќе ката кои се издигаат кон небото. Сонцето почнува да заоѓа зад зградите и да фрла розов сјај кој осветлува сè околу себе како некоја аура. Патниците од

главната кабина зад мене веќе застануваат во редица за слегување од фериботот.

Повторно ја враќам Мартиновата фотографија во чантата и го исправам шеширот на глава. Овој шешир беше на мама пред години, од најубаво сино кадифе со сатенски раб, и двете сè уште го навестуваат неговиот поранешен сјај. Иако е малку излезен од мода, убаво е комбиниран со мојот светлосив фустан со јака и предно закопчување, всушност единствениот добар фустан кој го имам, а и му пишав на Мартин дека ќе го носам. Се наведнувам и ја кревам во рака патната торбичка која ми стоеше до нозе.

Секој чекор што го правам кон рампата преку која ќе слезам на копно, ме носи подалеку од она што сум, а поблиску кон она што ќе бидам. Слегувам од бродот и се промешувам со толпата луѓе кои сите се движат кон фериботската станица, а притоа се осврнувам за да видам дали Мартин Хокинг е пред зградата и со поглед ги проучува бројните патници барајќи ме мене. Со него ли е неговата ќеркичка? Носи ли Кет убаво фустанче сега кога ќе ја запознава новата мајка?

Не го гледам во морето лица кои го чекаат пристигањето на патниците. Можеби ме чека внатре.

Самракот се спушта како превез, електричните светилки околу зградата на фериботската станица со шиштење заживуваат. Толпата почнува да се разредува.

И тогаш го здогледувам. Мартин Хокинг стои пред самиот влез, осветлен од светлина со боја на килибар што врз него паѓа од блиската улична светилка. Гледа некаде над мене, подесно од местото на кое стојам. Дури и од олкава далечина, гледам дека е извонреден, исто како на фотографијата. Не само што е згоден; преубав е. Носи костум кафеав како кафе и црни светнати чевли. Косата му има златнокафеава боја како печен леб и совршено му е наместена. Висок е, би рекла, речиси над метар и осумдесет. Не е премногу мускулест, но се гледа дека има силни раце и торзо, го гледам одовде. Изгледа како член на кралско семејство, како старогрчки бог.

А, оние негови очи!

Госпоѓата што се возеше со мене на воз имаше право. Мартин Хокинг чиниш со оците може да ти сирне право во душата.

Времето како да стои додека повторно ме напаѓаат непријатни ситни прашања што со денови ги игнорирам. Зошто ваков маж сака невеста порачана по пошта, како мене? Како што изгледа човеков, веројатно би можел успешно да ѝ се додворува на секоја жена во Сан Франциско. Ми напиша дека сака да обезбеди нова сопруга од практични причини – му треба мајка за ќерка му – но, и бидејќи му треба да го гледаат како деловен човек кој има среќа, а не како беден вдовец и тажен татко. Надворешниот изглед и појавата се важна работа кога работиш за компанија за животно осигурување и комуницираш со богати клиенти. А сепак, зошто бара некого од Исток, потполна тугинка, и зошто избрал невеста непрефинета како мене? Зошто не сака перипетии својствени за љубовна врска? Знам зошто јас не сакам да очекувам такво нешто, но зошто не сака *шој*?

Освен ако не е толку нажален од загубата на првата сопруга што не може да замисли да сака друга. Освен ако не му треба друштво, топли оброци, но не и романтика. Не и љубов.

Можеби Мартин Хокинг најмногу од сè друго посакува Пепелашка, девојка точно како мене, без семејство, без минато, со наједноставни желби. Најпосле, што внесувам јас во овој аранжман освен сопствената подготвеност? Мојата празнина? Мојата *горџа мор* – мојата голема глад по сето она што Мартин веќе го има, а кое досега се покажа толку далечно за мене – безбеден дом, дете што ќе го сакам, храна, облека и постела која не мириса на сиромаштија.

Ако ова е вистина, всушност сум совршена за него.

И тогаш, ја врти главата кон мене. Оците ни се среќаваат. Затворената уста му се извива во олеснета, гостопримлива насмевка и речиси се чувствувам како навистина да ми ги прочитал мислите.

Да, како да ми вели таа полунасмевка. Ти си шокму она
шїо го йосакував.

Зачекорувам кон него.

3

Мартин Хокинг е сам.

Дури кога ми станува јасно дека ќерка му не стои до него да ме пречека, сфаќам колку сум посакувала да биде така. Можеби Мартин ја прашал Кет дали сака да дојде со него, а таа рекла не. Или можеби, ја прашал, но таа не рекла ништо. Мартин ми напиша претходно дека по смртта на мајка си, ќерка му се повлекла и речиси не зборува, повремено кажува само понекој збор. Можеби ја поканил да дојде со него, а не добил никаков одговор.

„Добре дојде во Сан Франциско, Софи“, вели Мартин штом доволно ми се доближува. Гласот му е малку подлабок од она што го замислував и малку помек. Не изгледа нервозен, ни малку. А, ми се обрати со Софи, не со г-це Велан. Лесно ми го изговори името, небаре со години се познаваме. Со двете раце зема една моја дланка, како да сме дамнешни другари уште од училиште.

„Ти благодарам“, велеам, а потоа се обидувам да му пирам на опуштениот тон и додавам: „Мартин.“

Ми ја пушта раката. „Мило ми е што си овде“, вели, без некоја видлива емоција, а сепак не изгледа неискрен. Звучи задоволен, можеби и како да му олеснило што не сум се премислила.

„Да, и мене ми е мило што сум овде.“

Се наведнува да ја крене мојата патна торба од земја. „Имаш ли патен ковчег што треба да побарам да го пратат во куќата?“

Немам ништо друго освен она што е во патната торба и образите малку ми се стоплуваат. „Немам.“

Но, Мартин како да не се загрижува или вчудовидува што сите мои овоземни лични предмети ги собира во само една патна торба и во чантата што цврсто ја стискам до себе. „Имаме само неколку минути пред да затворот во судот, но нè очекуваат.“ Ова го изговара со леснотија небаре ќе ги пропуштиме првите реплики во некоја претстава ако не побрзаме. Излегуваме од докот и влегуваме во скапата зграда на фериботската станица во која има метеж. Брзо минуваме низ толпата и излегуваме на улица од другата страна.

Нежни нишки магла само што почнуваат да се свиваат од небото врз градот, просирни како сива свила и толку слични на маглата која на северниот ирски брег го најавува доаѓањето на ноќта. На улицата има многу врева и голема врволица, луѓето завршуваат со работата за тој ден. Неколку автомобили кркорат и кашлаат додека десетици кочи и запрежни коли со коњи ги одминуваат без да ги забележуваат или да им се плашат. Крај нас со свечкање поминува улична кола полна со патници.

„Овде имам кочија само за нас.“ Мартин ме води кон лесна кочија со нијанси на абонос што ја влече уште поцрн коњ, а која чека до тротоарот. Возачот ми ја отвора вратата и влегувам во кочијата. Мартин се качува и седнува спроти мене.

Кочијата почнува да се движи и тогаш Мартин ме прашува дали патував пријатно.

„Да, ти благодарам, пријатно беше.“

Кима со главата.

„Нè чека ли Кет да се вратиме откако ќе завршиме со... со онаа обврска?“ прашувам.

„Да.“

И тогаш, бидејќи мислам дека морам, го прашувам Мартин дали се премислил за што било од она за кое се договоривме во нашата претходна преписка.

„Не“, одговара тој. „А ти?“

„Не.“